

ks. Leszek Poleszak SCJ

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM NAUKOWEGO
Z OTWARTYM SERCEM I UMYSŁEM.
CHARYZMAT SERCAŃSKI DZISIAJ,
STADNIKI, 5 MAJA 2018 ROKU

REPORT FROM THE SCIENTIFIC SYMPOSIUM
WITH OPEN HEART AND MIND.
THE DEHONIAN CHARISM TODAY,
STADNIKI, MAY 5, 2018

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w dniu 5 maja 2018 roku zorganizowało sympozjum naukowe, którego temat brzmiał *Z otwartym sercem i umysłem. Charyzmat sercański dzisiaj*. Sympozjum zgromadziło liczną grupę uczestników, wśród których byli przedstawiciele sercańskich duszpasterstw, wolontariusze misyjni, seminarzyści, nowicjusze i postulanci, współpracownicy i przedstawiciele ośrodków naukowych.

Słowo wprowadzenia wygłosił rektor Wyższego Seminarium Misyjnego Księży Sercanów w Stadnikach, ks. dr Leszek Poleszak SCJ. Na wstępie zauważył on, że pochylenie się nad zagadnieniem charyzmatu rodziny zakonnej jest istotne nie tylko ze względu na zmieniający się kontekst czasów współczesnych i pojawiające się wciąż nowe wyzwania dla życia zakonnego, lecz także staje się konieczne ze względu na to, by rodzina zakonna mogła docierać ze światłem Ewangelii w charakterystyczny dla

siebie sposób, uwypuklając treści istotne dla myśli Założyciela i tradycji instytutu. Refleksja nad sposobem przekazu charyzmatu, jak to podkreśla dokument Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego *Młode wino, nowe bukłaki*, staje się konieczna ze względu na aktualne wyzwania dla życia konsekrowanego: rozziew pokoleniowy, inkulturację, wielokulturowość i interkulturowość. Troska o charyzmat i znajdowanie nowych, atrakcyjnych form jego przekazu jest także ważna, by we współczesnym świecie zakonnicy nie rozmyli się w szerokiej ofercie idei i propozycji, które nie zawsze są spójne z wartościami, jakie niesie naśladowanie Chrystusa. Ksiądz Poleszak przywitał następnie zgromadzonych uczestników sympozjum i przekazał kierowanie obrad wicerektorowi i prefektowi studiów ks. Łukaszo wi Ogórkowi SCJ.

Pierwsze wystąpienie nt. *Mission Statement. Dla kogo i po co?* wygłosił ks. mgr lic. Radosław Warena SCJ. *Mission Statement*, chociaż jest sformułowaniem biznesowym, w naszym przypadku ma stać się sposobem wyrażenia w prosty sposób istoty powołania sercańskiego i wartości, które stanowią centrum Zgromadzenia. Zawiera ono w sobie wizję i misję. *Mission Statement* nie jest więc w tym wydaniu deklaracją instytucji czy firmy, ale deklaracją wspólnoty, osobistą deklaracją zakonników. Wizja Zgromadzenia: „Kochać z otwartym sercem i rozumem”, wyraża przekonanie, że członkowie Zgromadzenia są świadkami Bożej miłości przemieniającej dusze i społeczeństwo oraz szerzą w świecie Bożą miłość z otwartym sercem i umysłem. Misją Zgromadzenia, jak podkreślił prelegent, jest natomiast motto Zgromadzenia: „*Adveniat Regnum Tuum – Przyjdź Królestwo Twoje*”. Przesłanie to – zdaniem autora – podkreśla, że Instytut istnieje w sposób szczególny dla ludzi młodych i najbardziej potrzebujących. Koncentruje się na wychowaniu, pracy społecznej, misyjnej, na duchowości i komunikacji, aby głosić królestwo Boże. Życie zakonników we wspólnocie jest inspirowane codzienną adoracją eucharystyczną. Wierzą oni, że pomimo życia w podzielonym świecie, możliwa jest jedność.

Wizja Zgromadzenia bierze początek z doświadczenia wiary o. Leona Dehona (Konst. 2) oraz z otrzymanego daru wiary i charyzmatu. Zgromadzenie jest także świadkiem Bożej miłości (Konst. 21). Tekst, który został wybrany jako slogan Zgromadzenia: „Z otwartym sercem i umysłem”

podkreśla potrzebę otwarcia serca i umysłu na Boga i drugiego człowieka. Dążenie do rozszerzania w świecie królestwa Serca Jezusowego ukazuje otwarcie się Zgromadzenia na świat i współczesnego człowieka, który potrzebuje obecności i miłości Boga, by móc się w pełni rozwijać.

Ostatnią część swojej prelekcji ks. Warena poświęcił zagadnieniu praktycznego wykorzystania *Mission Statement* Zgromadzenia. Wykorzystując różne miejsca komunikacji społecznej, w mediach społecznościowych należy promować wartości, które są podstawowe dla Zgromadzenia i którymi chce ono się dzielić z innymi. Trzeba przy tym pamiętać, że konieczne jest konfrontowanie siebie z przekazywanymi treściami. Właściwe rozeznanie pozwala każdemu zakonnikowi wprowadzać przekazywane treści w życie. Dzieje się to na poziomie osobistym (rachunek sumienia, rozeznanie osobiste), grupowym (rewizja wspólnotowa, rozeznanie duszpasterskie, ocena celów i podział zadań) i kontynentalnym – w ramach jednostek Zgromadzenia (decyzje dotyczące priorytetów, decyzje finansowe, formacyjne itd.).

Drugie wystąpienie, którego temat brzmiał: *Recepcja charyzmatu sercańskiego w duszpasterstwie młodzieży* wygłosił ks. dr Damian Płatek SCJ. Prelegent rozpoczął od zdefiniowania terminów charyzmat, tożsamość i duszpasterstwo. Charyzmat jest nadprzyrodzonym darem udzielanym przez Boga, którego celem jest określona służba dla wspólnoty Kościoła. Tożsamość odpowiada na pytanie: kim jestem? Tożsamości się nie tworzy, ale się ją odkrywa. By odkryć tożsamość sercańską, konieczne jest odkrywanie charyzmatu pozostawionego przez założyciela Zgromadzenia Księża Najświętszego Serca Jezusowego o. Leona Dehona. Tożsamość rozumiana jest jako zbiór cech charakterystycznych dla grupy lub osoby. Składają się na nią: wiedza (znajomość założyciela, charakterystyczne wartości duchowe), wartości (wskazania reguły życia, reguły wspólnotowe), symbole (herb Zgromadzenia, krzyżyk sercański) i konkretne działania (rozpoznawalne dzieła). Tożsamość jest przekazywana przez duszpasterstwo, które jest procesem „socjalizacji” – w przypadku charyzmatu sercańskiego – „socjalizacji sercańskiej”. Służą temu liczne dzieła, które przyjmują odpowiednią formę, środki i język.

W dalszej części referatu została ukazana podstawowa działalność sercańskiego duszpasterstwa młodzieży. Duszpasterstwo to odbywa się

w kontekście zwyczajnego duszpasterstwa parafialnego oraz duszpasterstwa specjalnego – duszpasterstwo powołań, duszpasterstwo młodzieży (np. Sercańskie Dni Młodych, Ruch Sercańskiej Młodzieży, Sercańskie Rekolekcje Młodzieżowe), grupa nr 6 w Pieszej Pielgrzymce Radomskiej, domy rekolekcyjne, Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców Talent, Wydawnictwo Dehon, akademik Fundacji Jana Pawła II, Domus Mater, Profeto, Zbieramto. Recepcja eklezjalna polega na przyjmowaniu w Kościele lokalnym prawd głoszonych przez Kościół powszechny. Recepcja sercańska natomiast polega na przyjmowaniu, dostosowaniu i realizowaniu charyzmatu o. Dehona w duszpasterstwie młodzieżowym.

Dalsze rozważania prelegent oparł na przeprowadzonych badaniach dotyczących recepcji tożsamości sercańskiej. Uwzględniły one m.in. znajomość Założyciela i podstawowych terminów duchowości oraz rodzajów zaangażowania apostołskiego. Badania dotyczyły również związku ze Zgromadzeniem, zaufania do duszpasterzy oraz rodzenia się powołań kapłańskich i zakonnych.

Podsumowując przeprowadzone badania, prelegent wysunął następujące wnioski. Wśród imperatywów duszpasterskich wymienił: inkulturację pastoralną, czyli konieczność rozeznania środowiska pracy duszpasterskiej, odwagę w dzieleniu się charyzmatem sercańskim oraz działalność i formację w duchu katolickiej nauki społecznej. Imperatywy te wpisują się w aktualne nauczanie Magisterium Kościoła dotyczące duszpasterstwa, zwłaszcza zaś nauczanie papieża Franciszka, który wzywa do nawrócenia pastoralnego. Autor podkreślił także potrzebę głoszenia kultu Serca Jezusowego w czasie spotkań duszpasterskich z młodymi oraz konieczność przekazu treści dotyczących życia i wiary o. Dehona, co powinno stanowić nieustanne źródło inspiracji religijnej. Zauważył, że duszpasterze-sercane winni być dumni z charyzmatu, jakim żyją w Kościele, oraz nieustannie podkreślać sercańską tożsamość parafii prowadzonych przez Zgromadzenie.

Drugim imperatywem jest podkreślenie działalności i formacji w duchu katolickiej nauki społecznej. Nauka społeczna Kościoła jest narzędziem ewangelizacji. Także społeczny wymiar charyzmatu sercańskiego staje się narzędziem nowej ewangelizacji (np. konferencje, warsztaty o tematyce społecznej). Kształtowanie postaw odpowiedzialności społecznej,

kulturalnej, politycznej i gospodarczej to elementy istotne dla charyzmatu sercańskiego, jakie powinny stać się punktem wyjścia do formacji wiernych w duchu charyzmatu o. Dehona.

Po przerwie głos zabrał ks. dr Stanisław Gruca SCJ, który wygłosił referat nt. *Ojciec Leon Dehon. Kapłan z otwartym sercem i umysłem*. W pierwszej części wystąpienia ukazał on sytuację społeczną czasów o. L. Dehona, który szybko został określony mianem kapłana nowoczesnego. Kontekst życia Założyciela wiąże się z okresem ogromnych zmian kulturowo-społecznych i gospodarczych. Dotychczasowy model życia społecznego skoncentrowany na życiu rzemieślniczym i rodzinnym, po rewolucji przemysłowej przybrał nową formę społeczną, rujnąjącą rodzinę i tradycyjne więzi społeczne. Problemy te zostały zauważone przez Dehona w jego konferencjach społecznych, w których podkreślał współczesne zagrożenia dla człowieka i rodziny: brak życia rodzinnego, brak odpoczynku, brak wystarczających środków do życia, drastyczne rozwarstwienie społeczne, brak czystego powietrza, brak moralności i brak religii. Prelegent zauważył, że Dehon stawiał sobie wyraźne i odważne pytania o misję Kościoła w nowych warunkach społecznych. Przeciwwstawiał się stawianiu w opozycji świata robotniczego i religii, starał się też robić wszystko, by zapobiec temu poprzez inicjatywy duszpasterskie i formację kleru. Dzięki swojej pracy duszpasterskiej w Saint Quentin, udało mu się założyć liczne dzieła (m.in. gazetę, Kolegium św. Jana dla biednych dzieci), w których ujawniła się jego troska o ludzi i otwartość na nowe wyzwania, wynikające z głębokiego rozeznania duchowego. Aktywność i działalność społeczna szła u niego w parze z osobistym rozwojem duchowym oraz pragnieniem prowadzenia życia zakonnego.

W ostatniej części swojego wystąpienia prelegent zaznaczył, że o. Dehon pozostał do końca wierny swoim ideom i założeniom, których celem zasadniczym było głoszenie miłości Serca Jezusowego w sposób dostosowany do sytuacji społecznej i duchowej współczesnych mu ludzi. Jego przykład i zaangażowanie są dla jego duchowych synów wyzwaniem i natchnieniem. Obok wezwania „Iść do ludu”, na które wskazywał Leon XIII, jako bazę stawia jednak inne wezwanie: „Iść do Serca Chrystusa”. Zakorzenie w duchowości Serca Jezusowego, troska o jedność z Kościołem, kształtowanie elit i formacja kleru – zdaniem autora refe-

ratu – stanowią klucz do aktualnego, wiernego charyzmatowi Zgromadzenia, duszpasterstwa. Założyciel dawał absolutne pierwszeństwo życiu wewnętrznemu, które powinno prowadzić do zjednoczenia serca człowieka z Sercem Jezusa.

Ostatnią prelekcję wygłosił ks. dr hab. Jarosław Woźniak, który przedstawił temat *Współczesne strategie komunikacji marki a przekazywanie charyzmatu rodziny zakonnej*. Zauważył on powszechną dzisiaj tendencję do komunikowania światu swojej obecności, zwłaszcza przy użyciu mediów społecznościowych. Orędzie Dobrej Nowiny głoszone przez apostołów od początku jest związane z poszukiwaniem form komunikacji i przekazu wartości ewangelicznych. Podobnie jak grono apostołów stanowiło pewną markę, każdy charyzmat stanowi także markę, która zawiera wizję istotną dla głoszenia współczesnym chrześcijanom prawd i wartości ważnych dla rodziny zakonnej. Korzystanie ze współczesnych możliwości komunikacyjnych jest naturalną konsekwencją, która pozwala pomnożyć przekaz ewangeliczny. Podejmowane działania komunikacyjne i strategiczne mogą wpływać na postrzeganie danej marki przez odbiorców, którym głoszona jest prawda Ewangelii. Sposób komunikacji marki powinien być poprzedzony konkretnymi badaniami. Można łatwo zauważyć, że także założyciele poszczególnych rodzin zakonnych mieli bez wątpienia pewien dar od Boga, który pozwalał im rozemnić potrzeby i sposoby przekazu istotnych dla ich charyzmatu treści ewangelicznych.

Jedną z podstawowych funkcji marki jest jej funkcja identyfikująca. Pozwala ona odróżnić cechy danej rodziny zakonnej od innych, istniejących w świecie. Funkcja promocyjna ma natomiast za zadanie przyciągnąć potencjalnego odbiorcę. Istotne jest, by wszystkie kategorie marki ze sobą współpracowały. Markę powinny charakteryzować spójność oraz konsekwencja w prezentowaniu marki na wszystkich poziomach. Współczesnym problemem jest jednak nie tyle identyfikacja czy promocja marki, co jej utrzymanie, ochrona oraz sposób przekazu. Niezwykle ważne są także strategia komunikacji marki oraz konsekwentne jej wdrażanie. To ciągły proces, który za pośrednictwem różnych kanałów pozwala zarządzać komunikacją marki. Ważne jest odpowiedzenie sobie na pytania, kto jest odbiorcą danej marki (grupa docelowa przekazu), co chce

przekazać – jaki jest jej najważniejszy komunikat, w jaki sposób należy to przekazywać oraz gdzie powinno być przekazywane. Przekaz Ewangelii i charyzmatu, aby być słyszany i akceptowany we współczesnym świecie, musi wziąć pod uwagę podstawowe elementy i zasady przekazu, które zostały wypracowane przez człowieka.

W ostatniej części sympozjum znalazł się czas na dyskusję. Zwrócono w niej uwagę na praktyczne zastosowanie *Mission Statment* w wersji dostosowanej do realiów polskich. Następnie odniesiono się do wspomnianej zasady myślenia globalnego i działania lokalnego dotyczącego działalności duszpasterskiej. Podkreślono również konieczność działań prospołecznych w przyjmowanych formach duszpasterskich oraz odniesienia działalności społecznej do sumienia. Wskazano również na możliwe sposoby zaangażowania społecznego w duchu o. Dehona. Jeden z uczestników dyskusji zwrócił uwagę na konieczność podkreślenia w logotypie Zgromadzenia Księży Sercanów najważniejszej rzeczy: relacji do osoby Jezusa – Jego Najświętszego Serca. Ważne jest także podkreślenie dwóch istotnych dla duchowości Instytutu elementów – obłacji i wynagrodzenia, które stanowią centrum duchowości sercańskiej. W odniesieniu do duszpasterstwa młodzieży zastanawiano się także, w jaki sposób należy kłaść akcent na ewangelizację cyberświata oraz jak wyrażać treści duszpasterstwa w świecie wirtualnym.